БРОЈ 20. ЦЕТИЊЕ, четвртак 10. априла 1914. год. ГОДИНА VII.

ЦИЈЕНА:
за Црну Гору на годину 10 перп., на по год. 5 перп.; ван земље 15 франака у злату.

ЗА ЦРНУ ГОРУ БРОЈ 10 ПАРА
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ БРОЈ 20 ПАРА

ЛИСТ ИЗЛАЗИ
СРИЈЕДОМ и ПЕТКОМ

ВЈЕСНИК

АДРЕСА:
„Вјесник" Цетиње. (Црна Гора)

ADRESSE:
„Viesnik" Cettigné (Monténégro)

Рукописе ваља слати Уредништву „Вјесника" а претплату и огласе Администрацији
Огласи се наплаћују по погодби.

Цетиње, 10. априла

На данашњи дан прошле године пао је Скадар.

Година дана раздваја нас од тога знаменитога догађаја. Што смо даље од њега, све више се мисли и осјећања нашега народа крећу око стародревнога зетског града. Потоци проливене крви наших синова око његових зидина запечатили су наше право на њега. Отмица истога из наших руку створила је аманет, којијем је тврдо спојено у народној души име Скадра, да се предаје од кољена кољену. Ма да правно, одлуком јачих, није у нашем посједу, ипак је дубоко урезан у срце једног и истог народа од Дунава до Мора; ипак је посједнут од наших жеља, наших жудња, наших праведних тежња, које ће вјечно струјати народном душом, док год буде Бојана текла куда тече. Сила овога посједа јача је од оружаних легиона, снажнија од воље моћних. Велика костурница, коју је код Скадра оставио читав један народ и у коју је положио цвијет своје младости, имаће стално привлачну снагу за потомство, којом ће историско право, право освојења и право на живот вазда добијати полет пожртвовања само кад се за то укаже прилика. Из наших гробова код Скадра већ је почело да ниче неко љепше цвијеће за будућа покољења. Његов нас мирис мами и мамиће нас у толико више, у колико будемо временом даље од историскога дана кад се на зидинама Скадра залепршао непобједиви барјак Црне Горе. Пред разлозима тренутне невоље, пред неодољивошћу нужде, пред неумољивошћу неправде могу, привремено, да устукну света осјећања правде да би се, ради даљих циљева, неокрњене сачувале тековине садашњости; али крвљу оправдане жеље, знојем и сузама окупане народне тежње не могу се ставити у неприродне калупе празних формула. Не може се тражити жртва миру и безбиједности задовољних и богатих од малог, сиротног, мученичког народа, који је лишен својих крвавих тековина, својега главнога услова за развијање.

Скадар је својина витешких осјећања нашега народа. Скадар је најдрагоцјенија успомена подвига нашега оружја. Скадар је уздах толиких наших матера без синова, сестара без браће, љубâ без домаћина, чије се сузе никад не могу и неће освртати на формуле дипломатије, већ ће уз колијевке њихове дјеце из њих извирати непресушиво врело жалопојке, која ће око тога града створити нову Народну Легенду наших права. Скадар је заједница крви и осјећања двије војске једног и истог народа, светилиште туге Мајке Србијанке и Мајке Црногорке, којима је за то мјесто везана драга успомена губитка синова, док не буде увјенчано радосним добитком унукâ.

Учинили смо неоцјењиву жртву општем миру, предавши тај наш стародревни град у руке Великих Сила. Напрегли смо потоњу снагу да бисмо принијели такву жртву. Више се од нас не може тражити. Не може се захтијевати угушивање наших осјећања, рушење наших нада и уништење наших традиција које ће у нама тињати док год код Скадра буде наших гробова и у њима светога пепела Црногораца и Србијанаца.

А њихове јуначке душе нека се ипак радују у рајским висинама, јер Српство напредује као икад до сада. Оно је данас у свијету угледно и поштовано, и још љепшу будућност му јемчи јединство двијех српских краљевина.

Успомене поводом пада Скадра

Луче зашља слутња данас је извјесност: борба пред Скадром обуставиће се...

Скадар неће бити заузиман, али о Скадру остаје једно питање, и остаје као српско питање: то је што је у овом тренутку у мислима и у устима цијелога свијета. Кад се Аустро-Угарска — која га је намјењивала Арбанији, и за коју је он представљао само једну негативну вриједност: *ту, да не буде црногорски* — није могла помирити с ријешењем да га изгуби за другог, Црна Гора за коју је он представљао у истини животно питање и у економском и у војничком погледу, још мање ће се моћи помирити са судбином да га изгуби за себе. Краљ Никола је добро рекао: „Ако морамо, ми нећемо сами пред неодољивом силом оставити тај бисер из руку"... Али ако се руке пред силом тргну, очи и срца остаће на једној великој неизгубљеној жудњи народној...

И остаће нешто више од жудње једног народа за оним што је лијено, што је драгоцјено, и што је по праву његово: остаће гробља најбољих јунака, потоци крви хранилаца и избраника црногорских и српских, којима су тврђиње Скадра засуте... Остаће оно што се не напушта и не заборавља ни пред чијом пријетњом и ни под каквим притиском...

Као некад у легенди прошлости, гдје се без жртве најдраже није могао назидати овај горди град који је увијек пркосно сили осваја ча, и данас без жртава највећих и најдражих није се могла уздићи поврх крвавих зидина његова нова легенда, легенда будућности... будућности скоре...

Кад би се у држави Њесаровој, која никад није знала за нацију и која никад није штедила крв туђу, знало и осјећало како гробови привлаче и како кри позива, Скадар се не би истрзао из крвавих руку једнога очајног народа, који га никад прежалити неће, и који никад заборавити неће своје неопојане гробове и свој увријеђени понос.

Три Скадра Арбанији не вриједе за онај непробојни грозни бедем костију, крви и неутољиве мржње, који се Њесаревини испријечава од данас са Ловћена! Али она то не увиђа данас као што уопште то није умјела увиђати никад, и само зато продужава непрестано тако слијепо и безумно својим рођеним рукама, сама себе оковати ланцем отпора и непријатељства својих малих сусједа, који расту у гњеву и снаже се у жудњи за осветом...

У Бечу се тај ланац неће осјетити док не стегне око грла...

*

Испод Скадра стигао нам је ускршњи дар.

Дали су нам га јунаци и мученици у часу кад нијесмо очекивали, у данима нових брига и тегоба кад се ни од куд нијесмо надали новим даровима и новим радостима. Дали су нам га они који ништа нијесу имали да дају, који су огољели своју сиротињу — да нас обогате даром који је њих стао посљедње снаге и очајних прегнућа.

У историји балканског рата и историји општој мало је догађаја који се могу споредити са смјелим подвигом једног мајушног народа, измученог, истрошеног, очајног, који, на очи опасности какве никад није преживљавао, прикупља посљедње силе да учини оно што се кроз толико времена говорило да се не може учинити, да освоји оно што му је са свих страна речено да не смије нападати, да залије поном крвљу и засне новим костима оно што му је тако немилосрдно, тако неповратно речено да његово бити не може.

У историји мало је примјера равних очајној смјелости црногорског народа, овом упорном и безобзирном пркосу опасности и пожртвовању, какво треба тражити само у примјерима које су својим потомцима оставили Хајдук Вељко, Синђелић и Рајић, или легендарни онај народни херој Милош Обилић, чије је име од увијек било знамење части и јунаштва скадарским јунацима...

У балканском рату било је храбрих борба, било је вјештих операција и јуначких тековина. Кумановска битка била је већа, заузеће Скопља поузданије, борба под Битољем крвавија; освојење Скадра нешто је за се, скупље и смјелије од свега: оно је крајње и идеално пожртвовање за једно право угрожено најбруталнијом силом, безобзирна и необуздана одмазда за подсмијех и увреду српском оружју, очајно смјело задовољење народног поноса.

Да се схвати сва величина овог витешког чина — упорног освојења Скадра против пријетње Аустрије и забране свих Сила — треба имати на уму величину тешкоћа које су се спиљтале око овог питања од почетка балканског рата и које су се од јуче небројено пута увећале...

Биоградски „Одјек".

Скадарским херојима

Ви, који јуначко окончасте дјело,
И мачем слободе расковасте ланце,
Ви, орлови, који пребродисте смјело
Арбанаских Алпа урвине и кланце.

Уз Једрене, Битољ, Прилеп, Куманово,
Гдје увјенча слава наш ратнички кадар,
Ви још једно име додадосте ново:
Словима од злата исписано: Скадар!

Гдјегод ваша ђулад прохује к'о бура,
Ту гром разорења загрми и сјевне,
За вас више нема тврдих Порт-Артура,
Штрасбурга и Меца, Једрена и Плевне!

Батерије ваше, громовске силине,
Страховитом својом кишом пројектила
Направише зачас гомилу прашине
Од градскога платна и тврђавских крила.

На Тарабош, по том, са помамним хуком
Сручисте се масом, к'о орловско јато,
Полу-мјесец крвав докопасте руком
И сурвасте доље, у Скадарско — Блато!

Слава вам! Високо, нада сва племена
Ви сте нас уздигли, више и од Шпарте,
И смрачили, тако, на вјечна времена
Славу Суворова и глас Бонапарте!

Вој. Ј. Илић — млађи

Цетиње, 10. априла

Закон о чиновницима грађанског реда објављен је у службеном листу. То је сасвијем нов закон, који се у основи својој разликује од досадашњега. Он заслужује особиту пажњу. Био је и сувише потребан, а да се на њега могло и смјело дуже чекати. Тај закон уноси правду и ред у државну службу. Њиме су одбачени застарјели појмови и ударен темељ слободној утакмици *способности и спреме.* У пуној мјери одговара савременим начелима у управи државној. Даје мах спреми, затвара врата назатку, подјелу врши само по мјерилу, које су усвојили напредни народи, и онемогућава скокове на штету службе. Он је оштар, — оштар у први мах, али добар и правичан. Lex dura, sed lex. Тежак, ре-космо, у први мах, али временом постаће лак и природан као нешто без чега не можемо бити и што је само по себи разумљиво. Нови закон о чиновницима врши једнакост права, стечених само спремом, способношћу и заслугама. Зато је он један демократски закон, који ће подстицати на рад и чиновничке снаге изједначити у њиховој фактичној вриједности. Тијем он завоји еру реда и мира, сузбијајући личне амбиције неспособних и уништавајући и саму могућност стечења заслуга мимо закона, изван његових граница, на пољу, које са државном службом нема ништа заједничко. Овакав закон није мали обрт на боље у нашем унутрашњем државном животу, кад имамо у виду, колико смо, без њега, до сада патили. Недостатак оваква закона био је узрок разним неприродностима, застојима и главобољама у нашем унутрашњем животу. Многа искушења, која су нас потоњих година пратила, имају се у велико приписати и рђавом закону о чиновницима. Несталност чиновника, претрчавање неспособних преко способних, неспремних преко спремних, грозничава јагма око унапређења, страсно незадовољство запостављених, незасићеност фаворизованих — све је то, кривицом несавремена закона о чиновницима, стварало у редовима државне управе немир, непоузданост и лабавост у темељима јавног поретка и задовољства прве наше интелигенције. Нови закон и материјално боље обезбјеђује чиновника. Поведено је рачуна о рапидном скакању цијена животних намирница, које су свуда у свијету, а нарочито код нас, све скупље. Мање чиновника, али материјално боље обезбијеђених, па се са више права од њих може тражити жртва тешкој им дужности. Осим тога овај закон ставио је брану пред обијест силе и пред милост пристрасности, те је чиновника заштитио од свега, што се са законом и са интересом јавне службе не да довести у склад. Сачуван са свијех страна, он ће се тако предати само својем послу, и тијем ће најбоље одговарати својој дужности и послужити својој отаџбини. У колико га нови закон јаче чува од незаконитости, у толико је оштрији према њему ако не би био роб законитости. А роб законитости, изражене у једном слободоумном и напредном закону, веома је лако, мило и часно бити просвјећеном и родољубивом човјеку, који је у себи школом, науком и честитим домаћим огњиштем васпитао осјећај дужности.

Нови закон о чиновницима грађанског реда ми искрено поздрављамо. Мјеродавни фактори њиме су учинили један осјетан корак у напријед у нашем државном животу.

Ловћен и которско ратно пристаниште

Чешки „Народни Листи" под горњим натписом доносе овај чланак:

Дотакли смо се ономадне питања ловћенског, које је поново изнио пред јавност часопис „Милитерише Рундшау", о коме је било познато, да је имао, чак, до посљедњих дана везе с министарством војним. У расправи онога листа вели се, између осталог, и ово: „Увиди ли се и призна ли се, да ратно пристаниште у

NACIONALNA BIBLIOTEKA CRNE GORE ĐURĐE CRNOJEVIĆ

Поли нема згодан положај за поморске операције, долазимо сасвим просто до очевидног резултата, да је постала неизбјежно потребна друга, згоднија тачка, која би ратном бродовљу могла служити као ослонац, а такав се ослонац налази у Котору".

Није, дакле, чудо, да је ова изјава обратила на се пажњу, и ван граница као да је она одјек назора адмиралитета, који би пошто по то хтио да претвори которско пристаниште у јако ратно пристаниште Пола је, према том чланку забачена и сувише удаљена од Јонскога и Средоземног Мора, која би при оној тежњи, да се у Средоземном Мору одржи равнотежа поморских сила, могла вјероватно постати и евентуална позорница поморских операција. Основица, премјештена из Поле у Котор, била би операционој позорници, од прилике за 400 км. ближа. Шибеник је, додуше, био, такође, удешен за ратно пристаниште, али он нема оне важности као Пола, гдје је концентрисано све, што је ратном бродовљу потребно; у пристаниште которско могло би се склонити све средоморско бродовље Тројног Савеза. Али, которским пристаништем, као што је познато, доминира црногорски Ловћен, и ова околност је, због промијењених прилика на Балкану, сада још важнија него раније. С тога је, по своју прилици, поново искрсла мисао, да се которско пристаниште обезбиједи и с копнене стране на тај начин, да се од краљевине Црне Горе добије појас територије с Ловћеном.

У тој форми била је ова мисао већ позната крајем године 1912., кад ју је аустро-угарски посланик на Цетињу дипломитским путем изнио на претрес у вези са опсједнутим и освојеним Скадром. Онда су преговори наишли на велике тешкоће у Црној Гори и у савезничкој Италији, која испрва није пристала на то, да Ловћен прије у државину неке велике Силе, али, доцније, у прољеће године 1913., изгледало је, да би се Италија привољела, кад би јој се досудило право да посједне албанско пристаниште Валону. Али, кад би ово албанско пристаниште пријешло у руке италијанске, стекла би Италија у отранском морезузу двије тако изврсне стратегијске тачке на источној и западној обали Јадранског Мора, да би својим ратним бродовљем могла спријечити улаз у Аустрију и излаз из ње.

Ако је питање о претварању которског пристаништа у првокласно ратно пристаниште поново — бар преко новина — изнесено на претрес, појмљиво је, што се спомиње и Ловћен, и што се чине радознале напомене, да ли се, међутим, није измијенило италијанско становиште, да ли је Италија смјела извести неке друге транскације, пошто сама ствар по своме међународном значају, какав се појавио у године 1912 и 1913., није ништа изгубила.

Није чудо што се том приликом опомиње, како се албански заплети гомилају, с каквом муком састављају Велике Силе одговор на грчку ноту од 9. марта ове год. поводом сјеверног Епира и како није искључена могућност, да ће неке велике Силе, особито Италија, интервенисати и посјести територију — на којој је и Валона.

Понављају се у исти мах сви гласови о томе, да су Велике Силе Тројног Савеза, при обнављању уговора, извршиле нове додатке, који се тичу обезбјеђења утицаја у Средоземном Мору, и том приликом суди се по дужем бављењу њемачке крстарице „Гебела" и других омањих бродова додијељених јој на судјеловање Њемачке у Средоземном Мору, док се из подизања јаког пристаништа у Мадалени на Сардинији изводи, да су били ратном бродовљу италијанском одређени задаци у западном Средоземном Мору. Баш ових дана читамо, колико Италији стоји до тога, да се изведу одлуке лондонске конференције, која је обећала Србији трговачко пристаниште на источној обали Адрије, јер ће то пристаниште бити веома важно и за италијанску трговину на Балкану. Ова изјава, која је била учињена по захтјеву миланских индустријалаца и трговаца, у исти мах указује како Италија тежи за тим да стече себи наклоност Срба, што се, на жалост, не може казати и о политици аустро-угарској, јер је недавно бечка трговачка комора издала проглас упућен трговачком свијету, да се клони Биограда и да се обраћа на Солун, заборављајући, да ће, међутим, конкуренти поплавити из Биограда већину Балкана. О томе да је наравно догађај на Сјенокосу, којим је међународно право од стране Аустрије на груб начин повријеђено, није ништа познато.

Ових дана састаће се у Абацији гроф Берхтолд са италијанским министром спољних послова Ђулијаном. Нема сумње, да ће се том приликом претресати и све ствари, које се тичу положаја једне и друге Велике Силе у Јегејском Мору. Народи обију држава не жуде ни зачим другим, но да се већ једном дочепају истинског мира, да би се могли озбиљно посветити својим задатцима и пословима.

Дневник

Вратио се. Његово Величанство Краљ вратио се јуче по подне са Ријеке на Цетиње.

Књаз Петар на Ријеци. Његово Краљ. Височанство Књаз Петар био се први дан Васкрса на аутомобилу извезао до Ријеке да својим узвишеним Родитељима Краљу и Краљици честита празнике. Књаз Петар се са Ријеке исти дан у вече вратио на Цетиње.

Обољела. Њено Краљ. Височанство Књагиња Наследница од прије неколико дана је доста тешко обољела од инфлуенце због чега по љекарском савјету не смије да излази из болесничке собе. Од јуче је болест Њеног Краљ. Височанства окренула мало на боље.

Измијењали честитке. Његово Величанство Краљ измијењао је о ускршњим празницима срдачне телеграфске честитке са Његовим Императорским Величанством Царем Николом II. и Његовим Величанством Краљем Петром.

Честитали празнике. Први дан Васкрса предсједник Краљ. Владе г. сердар Ј. Вукотић са господом министрима и г. М. Дожићем, предсједником Народне Скупштине, био је на Ријеци да честита Његовом Величанству Краљу празнике. Господар је љубазно примио господу министре и предсједника Скупштине, захвалио им је на пажњи, па је и њима свијема пожелио срећне празнике. Код г. Дожића Господар се особитим интересовањем распитивао о раду Скупштине. Пошто су били задржани краће вријеме код Господара, вратили су се истога дана на Цетиње.

Парастос погинулима код Скадра. Данас прије подне приредило је Министарство Војно по цијелој земљи у свијема дивизијским сједиштима свечани парастос за покој душа погинулих Црногораца и Србијанаца код Скадра. На Цетињу је у Саборној Манастирској Цркви данас прије подне служена служба Божија, послије које је у 10½ час. био парастос. На парастосу је чинодејствовао Његово Високопреосвештенство Господин Митрополит Митрофан са Митрополитом Гаврилом и Епископом Кирилом, а присуствоваху Његово Величанство Краљ, Његово Краљ. Височанство Књаз Петар, дипломатски заступници наше моћне заштитнице Русије и савезничких Краљевина Србије и Грчке, Краљевска Влада, генералитет, великодостојници, официрски кор, чиновници, ђаци свијех пријестоничких школа и многобројни народ оба пола. Господар је, кад је пјевана тужна пјесма „Вјечнаја памјат", клекнуо и три пута пољубио чирак оплетен од жица са шанчева на Тарабошу.

За вријеме парастоса у знак поште погинулим јунацима све су радње у пријестоници биле затворене.

Допутовали. Његово Високопреосвештенство Митрополит Пећски г. др. Дожић и Његово Преосвештенство Епископ Захумско-Рашки г. Кирил допутовали су, први из Пећи, други из Никшића, о ускршњим празницима на Цетиње.

Међународни зајам. Питање међународног зајма од 40 милијона франака, који су Велике Силе обећале Црној Гори, послије подужега претресања приведено је крају и новољно је ријешено. Краљевска Влада расправила је ово питање са овдашњим дипломатски заступницима Великих Сила, и оно је у начелу свршено. Још се очекују само неке формалности, које ће овијех дана такође бити повољно свршене, чиме ће бити задовољена једна пријека потреба наше земље.

Оправдана мјера. У прошлом броју напоменули смо, да се један дио Хота и Груда дао завести познатим агитацијама са стране и за туђински рачун злоупотребити на штету реда и мира и новога стања ствари, признатог и од саме Европе. Наше су власти мјесецима трпељиво подносиле речене агитације и изазивања, која би до краја била смијешна да у потоње вријеме нијесу долазила у сукоб са задатцима савремене државе. Али кад су та изазивања, подстицана и снабдјевана средствима са стране, почела прелазити у кажњива дјела и угрожавати мир и личну безбиједност наших поданика, приступило се мјерама на које имамо пуно право. Наша војска добила је наредбу да у Грудима и Хотима начини ред и мир и да посједне границу постављену између нас и Арбаније како би се једном сплеткама учинио крај. Главари Груда и Хота изјавили су нашим властима своју привржености. Они су, бар њихов већи и свјеснији дио, дали израза оним старим својим осјећајима, који их спајају са Црном Гором. Они знају да је само Црна Гора од давнина била њихово уточиште од неправде и невоље и да барјак ове државе јемчи слободу савјести, убјеђења и мирнога рада. Неколицина заведених од скадарских туђинских агената нијесу се одазвали позиву и разбјегли су се. Ми смо увјерени да ће се и они вратити, јер под нашим окриљем биће им боље, него ли да под маском слободне Арбаније робују туђину. У Грудима и Хотима сада владају ред и мир. То је једино што ми од њих тражимо. Наша војска извршила је своју дужност и учинила је и самим Грудима и Хотима највећу услугу, јер их је ослободила од смутња са стране. Своју дужност војска је овијех дана извршила готово без жртава. Била су рањена четири војника.

Погибија Павла Вучинића. Први дан Васкрска у вече у Скадру је погинуо тамошњи угледни Србин трговац Павле Вучинић. Од полиције подстакнута руља Арбанаса напала је у 8 час. у вече на сред улице на Павлова брата Јована. Извјештен о томе, Павле је одмах дотрчао и прискочио брату у помоћ. У томе трепутку ударен је од Пјетра Њуш Паље, тајног полицајца, камом у груди. Павле је имао још толико снаге да у нападача испали револвер и да га смртно рани. Тешко рањени Павле пренесен је у болницу, гдје је истога вечера подлегао ранама и испустио своју честиту српску душу. Цио се догађај збио у близини касарне, у којој се налази одјељење аустриске војске. Још два три дана раније разни провокатори јавно су по Скадру зборили да ће на Васкрс напасти на тамошње Србе, а међу

НАЦИОНАЛНА БИБЛИОТЕКА ЦРНЕ ГОРЕ ЂУРЂЕ ЦРНОЈЕВИЋ

ЛИСТАК

ИСУС

— (по И. Гијо-у) —

У моменту кад је Исус изишао на свјетску позорницу, Јудеја бјеше изгубила и сјенку своје независности. Њоме је, поред Самарије, Идумеје и Сирије управљао један римски прокуратор. Јеврејски је патриотизам стално бунио народ против такве управе. Римљани су, пак, са своје стране, енергично угушивали сваки покрет за независношћу. Тиме је проузроковано стално таласање, из тога су произлазиле хроничне побуне; све то доводило је становништво до потпуног усхићења и до сасвим неостварљивих нада. Од вавилонске ропаче сваки брежуљак и свака долина имали су по каквог Богом надахнута пророка, који обећаваше Јудеји једнога месију, једног потпуног препороћаја.

У то су вријеме три секте биле подијелиле Палестину: фарисеји, садукеји и есенијанци.

Фарисеји су се буквално држали закона у погледу спољних обреда; они се се противили свакој новини.

Садукеји — виша аристократија, скептици, нешто на лик кардиналске колегије у Риму, презираху спољне обреде и придржаваху се позитивне стране законске.

Есенијанци чињаху једну строго моралну секту, можда с тога што се већином састојала из сиромаха. Они никад не пијаху вина, храњаху се воћем, дивљим медом, живљаху у заједници и т. д.

Поред ових бјеше и четврта, која имађаше, у исто вријеме, и религиозни и политички циљ: обарање фарисејског утицаја и ослобођење Јудеје. То бјеху смјели одлучни људи, пуни вјере у своје дјело.

„Ентузијазам бјеше душа те партије, њено учење — потпуна слобода и једнакост." Римљани су их се бојали и гонили их. Но узалуд су их мучили; болови нијесу могли никога од њих натјерати да императора назове господаром." Сви ти људи, жртва биједе, која је створена притиском, чекаху — по пророчанству — хероја, ослободиоца који ће доћи да награди праведнике и истријеби непоштење.

Један човјек, по имену Јован, би њихов тумач. Он распаљиваше њихову озлојеђеност, он подржаваше њихове наде. У свој својој чистоти, огрнут камиљом кожом, хранећи се скакавцима и дивљим медом, он својом пламеном ријечју прикупљаше по обалама Јордановим најватреније привржанике својој партији. Као одјек њихових страдања, он нападаше богаташе двије владајуће секте, нарочито фарисеје.

Неуморном енергијом узбуђиваше народ против његових угњетача и распаљиваше мржњу и презирање сиромашних грађана против богаташа. Он тако јако поткопаваше темељ ондашњем друштву да га Ирод мораде затворити, како не би подигао народ на буну.

Јован је био претача Исусов.

Јован је само проповиједао; Исус поче чинити чудеса.

Јован је хтио да отргне израиљски народ од варалица, пророка шарлатана, с тога одби назив пророка.

Схватајући да Исус компромитује његово дјело. Јован му посла своје људе ради објашњења. Али Исус не бјеше више ученик; он је постао учитељ. Он заузима Јованово мјесто и изјављује да је Јован његов пророк.

Ученици га Јованови не хтјеше признати и одвојише се од њега за навијек.

Исус ради на својој ствари одвојено. Он не имађаше страшна темперамента Јованова: он бјеше блажи. Он је тежио створити легенду да се пророчанства о месији примијене на њ. Огуда долазе његова чудеса.

Филозофија се његова учења састоји из источних предања; морал му бјеше — морал старих равина, прерађен његовим темпераментом.

С почетка обраћајући се рибарима он им проповиједа мирољубивост.

„Не брините се за живот свој, шта ћете јести или шта ћете пити; ни за тијело своје, у што ћете се обући. Није ли живот претежнији од хране, и тијело од одијела?

„Погледајте на птице небесне како не сију, нити жњу, ни сабирају у житнице, па отац ваш небески храни их. Нијесте ли ви претежнији од њих?" (Матеја VI). Ако те неко удари по лијевом образу подај му десни...

Рибари и планинци, којима се обраћаше, остајаху хладни. Они сваки дан отржу своју храну од природе, па зар им је Бог даје? Зар мирољубивост? Лијено је то рећи, али они бјеху сатрвени дажбинама, ради којих им и кошуљу скидаху с леђа; они бјеху исцијеђени сиромаштином и распаљени за освету против Римљана. Потребна је била освета: освета против богаташа, освета против туђинаца, и месија, кога су очекивали, није био један мирољубиви месија, већ месија осветник.

Исус не бјеше онај спаситељ, кога очекиваху; они га напустише.

Тада Исус захтјеваше да добије слушаоце; он разумједе да треба обновити Јованову традицију; он осјети да треба да буде глас, одјек, тумач страдања, невоља и нада те гомиле јадника; он постаје екстремнији од Јована: он отворено проповиједа буну и грађански рат.

„Не мислите да сам ја дошао да донесем мир на земљу него мач." (Матеј X. 34).

„Ја сам дошао да бацим огањ на земљу; и како би ми се хтјело да се он већ запалио! (Лука XII, 49—52).

Тој гладној маси, обузетој бијесном прождрљивошћу сиромаштине, он указа један одређен циљ: задовољење њених апетита, као резултат тога социјалног рата.

„Заиста вам кажем — увјерава он, нема никога који је оставио кућу или браћу, или сестре, или оца, или матер, или жену или дјецу, или земљу, мене ради и јеванђеља ради, а да неће примити сад у ово вријеме сто пута онолико кућа, и браће, и сестара и отаца, и матера, и дјеце, и земље, у прогоњењу, а на ономе

овима најприје Павла Вучинића, који им је поодавно био трн у оку због својег несаломљивог карактера и исправног држања. Међу изазивачима предњачили су сами јавни и тајни полицајци, који су се били и нашли на мјесту Павлове погибије подстрекавајући руљу. Шеф полиције, којем припреме за овај злочин нијесу биле непознате, био се негдје у вароши сакрио, а нијесу га могли наћи све до 11 час. у вече. Догађај је очигледно удешен, и његове творце не би било тешко пронаћи, само кад би се хтјело. Нема сумње да овај злочин не може створити добро мишљење о јавној безбједности у Скадру поред свега тога што исту јемче међународне трупе. А колико ће рђаво утицати на толико потребни сусједски мир међу нама и Арнаутима — о томе не треба ни говорити. И тај је догађај доказ, да је Арбанија и у оној тачци својега земљишта, које је под влашћу међународних трупа, далеко од тога да постане земља реда и мира.

Вијест о убиству Павла Вучинића у нас је изазвала гнушање и огорчење. Покојног Павла свак жали као честита човјека и родољубива Србина, који туђе није тражио али је своје бранио. Његова погибија створила је искрену и неподијељену жалост због прераног губитка таквога одличнога Србина, који је јуначки истрајао на својем мјесту, увјенчавши се мученичким вијенцем управо у очи саме годишњице пада Скадра.

Други дан Васкрса тијело покојнога Павла Вучинића сахрањено је у Скадру уз огромно учешће тамошњега грађанства. Својега првака испратиће до вјечне куће сви тамошњи Срби, а у пратњи су узели видна учешћа и одлични грађани мусломани, којима су туђинске теревенке по Скадру исто толико дојадиле колико и православнима.

У нашој пријестоници купе се добровољни прилози, којима ће име Павлово бити овјековјечено тијем, што ће покојник бити записан за добротвора разних наших хуманих удружења.

Вјечни покој мученичкој души честитога Србина Павла Вучинића!

Одликован. Његово Величанство Краљ благоизволио је одликовати Даниловим орденом I степена г. генерала д-ра А. Гвозденовића, којем су знаци ордена први дан Васкрса послани у Ћеклиће, где г. генерал проводи празнике код своје мајке.

Измишљотине. Поводом мјера, које је наша војска овијех дана предузела у Грудима и Хотима у интересу мира и реда, бечки листови саопштили су, тобоже из арбанашких извора, гомилу измишљотина. Међу истијема се нарочито наглашава, како су у поменутим племенима чињена разна насиља и да је тамо вођена дуготрајна упорна борба. Причају даље, како су се масе бјегунаца испред насиља склониле у Скадар, оставши без крова и хљеба!

Све је ово проста измишљотина арбанашких протектора, који оваквим лажним вијестима хоће да систематски поткопавају углед српских краљевина.

Наша војска у племенима Груди и Хоти није чинила никаква насиља. Она је тамо завела ред, готово без икаква отпора. Ако је ко побјегао у Скадар, није то учинио због тобожњег нашега насиља, већ зато, што му није мио ред, те тијем хоће тамо да изради бољу препоруку за платни списак. Ко је год код нас хтио остати и покорити се закону, наша га је војска оставила на миру и чувала му живот и имовину као свакојем Црногорцу. Мирни и радни елементи код нас уживају потпуну законску заштиту, много бољу него тамо преко границе, гдје су фишек и кундак непрестано једини закон, што је показало и убиство Павла Вучинића у сред Скадра под очима међународне полиције. То признају и сами Хоти и Груди, који су нам изјавили лојалност и радост, што их је наша војска ослободила од прекограничних смутљиваца и пљачкаша, који су њима самима највише дојадили.

Закон о смјестиштима. У службеном листу публикован је Закон о приватним смјестиштима, који је Народна Скупштина усвојила и Краљ потврдио.

Читуља. Јуче је уз опште учешће сахрањен на Цетињу бригадир Стево Јовићевић. Покојник је био одличан наш официр, веома цијењен као војник и честит човјек. Сахрањен је са свијема почастима које припадају његовом високом чину у војсци. У бојевима око Скадра био се особито истакао.

Бог да му душу прости.

Аутомобили и прашина. Чим наступи суво топло вријеме, наша пријестоница обавије се облацима прашинé. Улице су је препуне, и само при мало јачем покрету кола или пролазника, иста се одмах подигне у вис. Наша пријестоница оскудјева у води. Немамо је довољно ни за пиће и прање, камо ли још за поливање улица. Зато би у нашој пријестоници што се тиче прашине требало учинити посебне прописе, којима би здравље грађанства од исте бар у неколико било заштићено. Полиција би требала да нареди да кола и аутомобили за вријеме суше сасвијем полако пролазе главним улицама. Међутим код нас бива обратно. Аутомобили јуре главним улицама као да је каква утакмица. За њима се дижу читави облаци прашине, која посипа и куће и радње и пролазнике, те за тренутак добију изглед млинара. Ваљало би издати строгу наредбу, да ничији аутомобили кроз главне улице не смију јурити док траје суша. Цетиње није Париз или Лондон, па да се мора хитати аутомобилом, да би се брже превалиле велике удаљености. Пјешак обичном шетњом нашу пријестоницу може за пет шест минута да прође с краја на крај. Јурење аутомобила по таквом кратком растојању и дизање облака прашине права је обијест, а грађанству напаст, од које се лако можемо ослободити једном обичном полициском наредбом, учињеном у корист чистоће и здравља пријестоничког становништва. Жандарми, који стоје на раскрсницама, имају право и дужност да аутомобиле, који сувише нагло јуре и дижу прашину, одмах зауставе и шофере позову на ред.

Оружање балканских држава

Римска „Трибуна“ има чланак из Цариграда од свога нарочитог изасланика, Е. Тедескија, који се осврће на грозничаво оружање и припреме балканских држава, па наводећи да су оне све, и побједничке и побјеђене, осјетиле послије Букурешког Уговора неопходну потребу да се што боље спреме — овако наставља:

Резервишем се да нарочито промотрим и проучим оно што ради Турска, у којој Енвер паша нечувеном смјелошћу ради на радикалном реорганизовању турске земаљске војске, а министар марине Ћемал паша спрема опсежан програм за ратну морнарицу; а сада да видимо како је у осталим балканским државама.

Србија, као што је познато, удвостручила је своју војску, конституишући пет нових дивизија. Осим тога саставила је нарочити корпус за чување границе. Буџет министарства војног такође је удвостручен, тако да је четвртина цијелог буџета одређена за војне трошкове. Даље, влада је тражила ванредни кредит од седам милиона динара за нове ратне набавке. У осталом зна се већ да је Србија поручила у Шпанији 15.000 пушака.

Грчка је формирала 11 нових дивизија, које сачињавају пет нових корпуса. Све су ове дивизије већ снабдјевене ратним материјалом и артиљеријом. Грчка је предвидјела за то 150 милиона франака. Краљ њен казао је, да ће моћи избацити на бојно поље, у случају нужде, 400.000 војника у потпуној спреми. Исто тако за марину Грчка се постарала, уништивши у буџету 50 милиона да би могла имати јаку флоту, која би парирала турску.

Румунија у својој новој провинцији Добруџи формирала је један нов корпус војске; она је свој буџет војни повећала са 100 милиона; а осим тога министар војни је тражио ванредни кредит од 150 милиона за појачање војног организма. Тако исто мисли и за марину, јер осим она четири разорача торпеда које је купила у Италији, Румунија хоће да набави и велике јединице, за које ће подићи ратно пристаниште у Мангалији.

Што се тиче нових регрута, Србија и Грчка дигле су махом регруте из нових крајева, ако на њих се не може рачунати као на војнике из старих граница, који су у посљедњим балканским ратовима показали необичну срчаност и снагу, јер ту су измијешани и Турци и Бугари и Арбанаси из Маћедоније, па ће се с њима морати опрезно радити и уводити их у војничке дужности и задатке отаџбине. Апсорбирање побјеђених раса није тако лако извршити. Но ако то не може бити као нека врста недостатака у новим војскама Србије и Грчке, ипак ће се моћи надокнадити с друге стране. У Србији и Грчкој војне партије су још данас господари унутрашње ситуације политичке, те ће оне, као такве, тражити и добити нове кредите за војску, ма то било и на штету националне економије. Јер не треба заборављати, да је у посљедњим балканским ратовима ратни дух у тим државама јако се развио и овладао.

И Црна Гора је, поред свих губитака у људству и материјалу, појачала војску од 45 на 60.000 војника.

Што се Бугарске тиче — Бугари имају обичај да мало говоре — с обзиром на њихову ратну несрећу и унутрашње трзавице, мора се држати да ће се она чувати већих трошкова за војску и ратничких авантура. Али, ако су моје вијести тачне, бугарски Ђенералштаб је у тишини потпуно се спремио и снабдио војне магацине ратним материјалом и муницијом у толикој мјери, да га сад има више но што га је имала у очи рата са Турском; формирала је нове батерије и пољске артиљерије, које ће ускоро пробати са регрутима и старим војницима, тако да ће узети у обзир недостатке који су се показали у овим посљедњим ратовима, нарочито што се тиче снабдијевања војске и санитета. Познато је да је Бугарска ту скоро набавила 200.000 пушака Манлихер система и да је ових дана стигла Дунавом за Бугарску велика количина ратног материјала и муниције.

На што све ово спремање, догађаји ће нам показати.

Енглези о стању у Арбанији

Лондонски „Times“ („Тајмс“) саопштава сљедећи извјештај свог нарочитог дописника у Драчу: „Сазнао сам да арбанашка влада не намјерава да ратује са Грчком, па чак ни са Епирцима. Арбанашка је влада међутим ријешена да заузме сву ону територију, коју су јој силе додијелиле, али која је сад у рукама устаника и грчких чета. Пошто је вјероватно, да ће извођење тог плана арбанашке владе изискивати употребу оружане силе, то арбанашка влада прибира сада податке о броју резервиста, који јој стоје на расположењу. Од тих људи формираће се војска, која ће потпомагати постојећу жандармерију.

Битно је нужно по будући развитак Арбаније, као једне модерне државе да она има у рукама сав Епир, до границе

свијету живот вјечни. Али ће многи први бити посљедњи, и посљедњи први.“ (Марко X, 29—31).

Он погађа мисли те масе кад јој говори:

„Али тешко вама, богати; јер сте већ примили утјеху своју. Тешко вама сити сад; јер ћете заплакати и зарицати.“ (Лука VI, 24—25).

И тада сви ти дроњави јадници бурно одобравају Исусове ријечи.

Тако Исусова популарност расте и слава се његова проноси међу све биједнике скитнице, међу све оне који су у раним превратима изгоњени из друштва; они иђаху к њему да чују тумача својих прохтјева, човјека који оличаваше њихове потребе и жеље, дакле — иђаху да чују свога месију.

С једне стране Исус распаљује страсти те гомиле несрећника против богаташа; с друге — подгријева њен патриотски инстинкт.

Та двојна проповиједи ужасава више класе, богаташе, привржене постојећег реда, па чак и сељаке, који га сматрају за човјека нереда, за подстрекача, за револуционара, који хоће да изазове грађански рат и да поремети промет.

Али Исус чувши о Јованової смрти, побоја се одговорности, и оде у пустињу.

Тада га народна машта китн ореолом гоњења.

У пустињи, поред својих ученика, који вјероваху у његову моћ; ту — далеко од ма какве противрјечности он поче вјеровати у себе сама.

Али послије најватренијих ријечи његови су ученици остајали збуњени. Он је то опажао и трудио се да нађе разрјешење своме започетом дјелу. У то је вријеме он преживљавао и мрачне часове очајања и сумње.

Он је знао да ће његов пустињски углед много опасти у једноме граду као што је Јерусалим, гдје владају Фарисеји; да ће погинути у борби с том организованом силом.

Ипак се не колеба. Он осјећа да ништа није урађено док не ступи у Јудејин центар; и он се предаје својој партији. Он каже: нека погинем, довољно је да моје име и моје дјело буду спасени! Рекао сам што сам имао да кажем: настало је вријеме да радим.

Према тој жељи Исусовој би ријешено да се приреди једна велика манифестација при његову улазу у Јерусалим за вријеме пасхалних празника, кад у Јерусалим долазе Јевреји из цијеле Јудеје.

Исус се повлачи, вјероватно у Галилеју, да чека одређени дан

Пророчанства кажу да ће месија доћи на магарцу. Исус узјаше једнога магарца и на неколико дана пред пасху, пође у Јерусалим у једној гомили која је била састављена већином из Галилејаца. А Галилејци бјеху пропали у једном угушеном устанку и сачињаваху масу скитница и разбојника, масу која је објављивала борбу цјелокупном друштвеном уређењу.

Они махаху око Исуса палмовим и маслиновим гранама и викаху:

„Осана, сине Давидов! Благословен цар који иде у име Господње!

Свијет се чуди раздражености те масе; фарисеји захтијевају да је Исус утиша, а он је још више распаљује нападајући фарисеје.

Исус мисли да је побједа на његовој страни. Он је смућен својим успјехом; заборавља на стварност и узвикује:

„Ја сам сишао с неба, ја сам произишао од Бога. Све што чини отац — чини и син... Ко мене види — види и оца мојега!“

И са огромне висине популарности која га је прогласила за месију, он пада као немоћан богохулитељ. Пророци су рекли: „један је Бог“. Заповијест из пете књиге Мојсијеве против сваког лажног учитеља била је изрична.

Галилејска маса, која га бјеше триумфално довела у Јерусалим, напушта га. Они који му раније пљескаху, сад подижу камење да га затрпају.

Исус им каже: „Многа вам добра дјела јавих од оца својега, за које од онијех дјела бацате камење на ме?“

— За добро дјело не бацамо камења на те, него за хулу на Бога. Што ти, човјек будући, градиш се Бог“. (Јован X, 32—33).

Исус је оптужен као богохулитељ — подлежао суђењу пред јеврејским синедрионом; као бунтовник — пред Пилатом, римским прокуратором.

Кад је Кајафа упитао Исуса, је ли он син Божји, и овај то потврдио, синедрион је могао осудити Исуса. Али он би обазрив, јер Исус имађаше присталица у народу. Он нађе за боље да одговорност и бригу о извршењу свали на Пилата.

Да би наморали Пилата да му суди, Јевреји се досјете лукавству и оптуже Исуса:

1. Да је бунио народ. — То бјеше истина.

2. Да је одрицао плаћање пореза. — Исус је говорио: „Подај цесарево цесару!“

3. Да је хтио постати цар. — То бјеше једна обилазна потврда њихове оданости Римљанима.

Поред тога рекоше Пилату да је Исус Галилејац, а Галилејци бјеху бунтовници.

Најзад то дођа Пилату, и он нађе за боље да осуди Исуса, човјека кога сви бјеху напустили, него да та ствар дође чак и до Рима, па да по њој даје многа и многа објашњења.

Исуса отјераше на Голготу и приковаше га на крст. Само неколико жена је присуствовало његовим посљедњим тренутцима. Сви га остали бјеху напустили.

Чим је Пилат рекао својој стражи: „одведите га!“ Исус је стекао бесмртност. Кад би са свога крста могао погледати у будућност, Исус би заборавио на сва своја страдања, јер би видио како легенда на својим огромним крилима носи успомену на њ и цијелом Земљом од једног вијека до другог громогласно вичe: „Тај пријеступник је Бог!“

Зашто је Бог? Ко га учини Богом? — Његова осуда. Да су Кајафа и синедр он оставили Исуса на миру, он не би оставио никаква трага у историји, као и многи агитатори и пророци прије њега.

NACIONALNA BIBLIOTEKA CRNE GORE CRNOJEVIĆ

коју је међународна комисија одредила. Ако силе не буду стварно дале то земљиште Арбанији, Арбанија ће покушати да га сама заузме. Сјеверна арбанашка граница повучена је тако, да тржишна мјеста Пећ, Ђаковица и Дебар леже ван те границе. Ово ће спутати економно развиће тих дијелова Арбаније и вјероватно је да ће сачињавати повод за сталне немире између сјеверних племена и Србије. Кад би Арбанија поврх губитка поменутих сјеверних тржишних мјеста изгубила и Епир, она би у самом почетку свог опстанка била лишена најпросвјећенијег и најнапреднијег дијела свог становништва, који би природно давао најбоље квалификоване људе за попуњавање административних положаја.

Исти дописник саопштава засебним телеграмом, да је међународна контролна комисија отпутовала из Драча за Валону. За вријеме свог бављења у Драчу, чланови све комисије чинили су све и сва да осујете Есад-пашин-план, који хоће да мобилише арбанашке и турске резервисте у циљу акције против устаника. Особито је британски делегат Лемб био уложио сав свој труд да докаже арбанашкој влади неупутност таквог једног корака. Он је скренуо пажњу драчке владе на незадовољавајуће финансијско стање, на безнадежност војног успјеха — кад на расположењу стоје само необучене трупе — без опреме и без артиљерије, као и на опасност која пријети од компликације са Црном Гором због сјеверне границе. Изгледа, да је арбанашка влада увидјела умјесност тих савјета.

Све због Арбаније

Талијански лист „Матино" пише, да ће несумњиво доћи до сукоба између Аустро-Угарске и Италије због Арбаније и из Рима и из Беча стварају сплетке, а међусобно се гложе и арбанашка племена. Посред таквих заплета Књаз Вид неће моћи остати дуго на арбаниском пријестолу. А када се његов покушај, да у Арбанији створи мир и ред, изјалови, као што се мора изјаловити, онда ће — каже „Матино" — Аустрија и Италија с оружјем у руци да подијеле мејдан и владавину над арбанашким земљиштем.

Италија и Аустрија

У очи састанка грофа Берхтолда и Санђулијана у Абацији римска „Трибуна" донијела је ове редове:

Главни разговор између оба савезничка министра водиће се око питања италијанског универзитета у Аустрији, прогањање Талијана у Монархији и питања Ловћена.

По свему изгледа да надлежни кругови у Аустрији воде врло мало рачуна о осјећајима Италије кад допуштају да их њихове власти вријеђају. Само то, па је довољно, да разговор између оба савезничка министра неће бити довољно искрен.

Али једно од најважнијих питања, које ће се на том састанку додирнути, *несумњиво је питање о намјерама Аустрије да заузме Ловћен.*

И ако је ова намјера званично демантована, и ако ми вјерујемо, да се Аустрија не би смјела да упушта у ову авантуру, ипак ко нам гарантује, да она једног дана неће подлећи наваљивању војних кругова да заузме Ловћен. С тога је неопходно потребно, да у овом питању с Аустријом будемо на чисто. Она треба да зна, да у том покушају не би имала посла само са Србијом, већ поглавито с Италијом.

Заузимањем Ловћена, Аустрија би омогућима себи једно врло згодно ратно пристаниште првог реда, а то би загрозило равнотежи у Јадранском Мору. То би пак изазвало распад савеза, који почива на равнотежи на Јадранском Мору.

Оно што смо казали о Ловћену завршава „Трибуна", то је једнодушно мишљење Италије.

ТЕЛЕГРАМИ

Италијански и аустријски министар иностраних дјела

Опатија, 5 априла

Саопштење о састанку маркиза ди Сан-Ђулиана и грофа Берхтолда каже се да су се у конверсацијама истакли интереси обију савезних држава и да се тражило мирољубиво рјешење многобројних проблема који су произашли из посљедње балканске кризе. Пошто су констатовали задовољавајуће посљедице своје политике, оба министра, инспиришући се узајамним потпуним повјерењем, одлучили су да наставе, у споразуму са Њемачком, исту политику, као што је сада. — Бечки Кор. Биро.

Болест Франца Јосифа

Беч, 7 априла

Кореспонденција Вилхелм јавља да катар од којега цар болује већ петнаестину дана, још не попушта. Љекари су констатовали да сада прати катар повећање температуре, уз надражење за кашаљ, који буни ноћни одмор. Опште стање и апетит је задовољавајући; цар, поред све болести, врши своје обичне послове и прима усмене извјештаје. — Бечки Кор. Биро.

Беч, 7 априла

У јучерашњем билтену о царевом здрављу каже се да је цар провео ноћ релативно добро; субјективно стање није незадовољавајуће. Цар је данас устао рано и почео се одмах бавити државним пословима; прије подне примио је великодостојнике и министра предсједника Тису. — Бечки Кор. Биро.

Беч, 8 априла

Царев пут у Будимпешту за отварање Делегација изостаће. Надвојвода Франц Фердинанд заступаће Цара у делегацијама. — Бечки Кор. Биро.

Беч, 8. марта

Синоћни билтен вели да су знаци катара данас мало слабији него јуче; снага је знатно појачана; надражај за кашаљ постоји. — Бечки Кор. Биро.

Беч, 8. априла

Царево здравље иде на боље. — Бечки Кор. Биро.

Беч, 10 априла.

Према синоћњем билтену, нема битне промјене у стању здравља Франца Јосифа. Катар је остао исти; стање срца, апетита и снаге задовољавајуће је. — Бечки Кор. Биро.

Сукоб између Савезних Држава Америчких и Мексика

Њујорк, 7 априла

Хуерта је одбио захтјев Сједињених Држава Америчких да поздрави американску заставу. — Бечки Кор. Биро.

Вашингтон, 9 априла

Контрадмирал Флечер телеграфисао је да је дао заузети од стране американских морнара царинарницу у Вера-Крузу. Мексиканци су, послије заузећа царинарнице, отворили ватру, али су били отјерани са позиција топовском паљбом. Приликом марша преко прерија, Американци су имали 4 мртва и 20 рањених војника. Убијено је 200 Мексиканаца. — Бечки Кор. Биро.

Вашингтон, 9 априла.

Званично се јавља да су Мексиканци напустили Вера-Круз. — Бечки Кор. Биро.

Српско-румунско братимство

Биоград, 8. априла

Приликом ускршњих празника, многобројни путници дошли су да посјете пријестоницу. Прекјуче је дошло више од 500 Скопљака. Јуче је овамо стигло румунско хармонијско друштво. Многобројни румунски путници били су одушевљено дочекани. Двадесет хиљада особа дочекало је госте при доласку. Варош је искићена заставама; музике свирају српску и румунску химну. Гости су прегледали јутрос варош. У вече Румунска Хармонија даје концерат у Народном Позоришту. — Биоградски Пресбиро.

Насљедник у Новој Србији

Биоград, 8 априла

Јутрос је стигао Насљедник из Нове Србије. Он је провео два дана у Скопљу, два на Косову и пошао аутомобилом у Призрен и на арбанашку границу, а онда у Ђевђелију и Дојран. На читавом путу принц Александар био је одушевљено поздрављан од становништва. — Биоградски Пресбиро.

Помен скадарским борцима

Биоград, 9 априла.

Јутрос је у Саборној Цркви отслужен свечан помен војницима и официрима који су пали око Скадра и у борбама с Арнаутима. Присуствовао је помену насљедник Александар, принц Ђорђе, министар војни, државни великодостојници, официрски кор и огромно мноштво свијета. — Биоградски Пресбиро.

Српско-турски инцидент

Цариград, 10 априла.

Пошто је Српско Посланство сазнало да су три Србина из Нове Србије, који су били оптужени ради политичких злочина и који су требали да буду помиловани, — били објешени, г. Ђорђевић учинио је кораке код великог везира, тражећи да се казне одговорни чиновници и да се даде новчана оштета породицама пострадалих. — Бечки Кор. Биро.

Забавник

Учтивост. Главни уредник кинеских новина „Тени-Пао" кад одбије добивене рукописе обично се послужи оваким писмом: „Врло поштовани брате сунца и мјесеца! Роб твој клања се до ногу твојих! Целивам земљу што је пред тобом и преклињући те молим да ми дозволиш говорити и живјети. Твој рукопис, драги мој, ми смо прочитали, и читасмо га са усхићењем. Са страхом и трепетом шаљем ти га натраг. Јер кад би се усудио, да га пустим у јавност, предсједник би ми на мах заповједио, да ту драгоцјеност узмем за увијек за узор и да се никад не усудим, да што друго штампам што би било од мање вриједности! Много сам искусио те знам, да се таки књижевни бисер само једанпут нађе, једанпут у десет хиљада година. За то морам да ти га вратим. Молим те да ми опростиш. Пред твојим ногама лежим, ја роб твојих робова!"

Погибија командира Павла Пламенца

— на Тарабошу 18. марта 1913. год. —

Има више од пола године
Од кад грокћу пушке кроз планине;
Од кад млади падају јунаци
По висова тврдог Тарабоша,
Дозивљући Марка и Милоша;
Ал' залуду, мио побратиме,
Да су њима виле посестриме,
А змајеви браћа и рођаци:
Не би могли до тврђаве доћи,
Камо ли је јуришем узети
И разбити прахом и оловом.
Турци бију боја крвавога,
Бране Скадра града царевога
Из шанаца и подземних јама;
Црногорци голим песницама
Саламају гвоздене дирeке,
Што су на све стране начичкани
И челичним жицама проткани.
Није, брате, сада к'о некада:
Да бој бије срце и прегнуће,
Већ бој бије знање и оружје.
Виде муку соколови сиви,
Па друг друга за неуспјех криви.
Једног дана на Светог Јована,
Полетио оро са крилима
Са Широчке Горе и главице,
За њим лете птице соколице,
Од крвавe код Скадра Брдице,
Запиштао, крила раширио,
К' Тарабошу полет управио,
То не био оро са литице,
Но Пламенац Павле из Црмнице;
То не биле птице соколице,
Већ јунаци од Црне Горице,
У лету их сусријећу гује
И бију их муње и олује,
То нијесу гује из пристоја,
Но с тврђава Турци и хајдуци;
То нијесу муње из облака,
Већ фијуци зрна из пушака.
Колико је планинских котлина
И грохота и дубодолина;
Колико је цбуња и омара,
На све стране мртви попадали,
А црни се врани узвијали,
Меса лију, топле крви пију.
А Пламенац Павле сабљу вади,
Сијече чете љутих Османлија
Зрна су му прса разнијела,
А ватра му перје сагорела;
Колико је на долами пуца,
Толико је рана на јунаку;
Већ на подне сунце одскочило,
А посљедње тане ударило
Командира међу очи црне.
Јунак јекну, планина одјекну:
На затиљак мозак искочио.
Глас отиде од друга до друга,
Замукнуше пушке и борије;
Два војника са два бајонета,
У брежини раку ископаше
И јунака Павла закопаше,
Закопаше и ожаловаше;
Крст дрвени од јелових грана,
Више главе њему посадили,
Од бусења хумку начинили,
Из које ће божури ницати,
Над којом ће опјело пјевати,
Горске птице и гладне лисице;
Сјећати нас Павла из Црмнице,
Тарабоша, Скадра и Брдице,
Гдје су наше кости посијане,
Гдје су наше наде закопане.

Цетиње, **Гуслар.**

ЧИТАНКА

за I. разред основних школа

оштампана је и може се добити код свих књижара у Краљ. Црној Гори.

Број 202. Из канцеларије Управе Државне Штампарије, 15. марта 1914., Цетиње.

Млађи чиновник

потребан је **Првој Никшићској Штедионици у Никшићу.** Ступити може одмах. Услове и документа слати најдаље до 30. ов. мј. бр. 22, 1,3

100.000 зрелих коријена смрчеве и јелове горе

на Дурмитору продаје општина Жабљачка; пут ријека Тара—Дрина—Сава. За ближе услове обратити се општ. Жабљак, или В. Новоселу, наставнику, Цетиње.
бр. 19, 2,3

ПРОДАЈЕМ ОДМАХ моју кафанску радњу на најживљем мјесту у општинској кући, катунска улица, бр. 35. са цијелим прибором, који је врло добро учуван, као билијар, мермерне столове, и т. д.

За ближе услове обратити се потписатом.
бр. 15, 2,3 БЛАЖО БРАТИЧЕВИЋ — Цетиње

ШИВАЋЕ МАШИНЕ

свију система у свима величинама и израдама за породичну и занатску употребу по **најјефтинијој** цијени нуди најстарија

ИЗВОЗНА ФИРМА

M. Khek

JINDR. HRADEC, ČESKA

Особе **доброг стања** могу добити машине и уз умјерену отплату. На захтевање радо се шаље илустрован цјеновник бадава и франко.
бр. 10, 9,10

П. п. бр. 51. 30—50

Штампа Кр. Ц. Државне Штампарије

Власник и одговорни уредник **Радомир Орлински Кривокапић**

NACIONALNA BIBLIOTEKA CRNE GORE ĐURĐE CRNOJEVIĆ